
GERT VAN KLINKEN

De complexe voorgeschiedenis van Nes Ammim

In dankbare herinnering aan Hanna-Louk van Stegeren-Keizer

Inleiding

Het veranderende denken over het jodendom werd in Nederland, Zwitserland en Duitsland in de jaren zestig bevorderd door de christelijke kibboets Nes Ammim in Galilea. Dit artikel beoogt een schets van de beginfase van dit project: een internationaal initiatief, waarin Nederlanders, Zwitsers, Duitsers en aanvankelijk ook Amerikanen met elkaar samenwerkten, in de jonge staat Israël. De Tweede Wereldoorlog was nog geen twintig jaar voorbij. Nederland was toen bezet geweest, Zwitserland neutraal. Duitsland gold als ‘daderland’, de Verenigde Staten als overwinnaar. Christenen uit deze landen sloegen de handen ineen voor het project dat uit zou groeien tot Nes Ammim. Dit artikel behandelt de vraag hoe een samenwerking tussen dermate verschillende partners kon slagen – en dat in een streek waarin zowel de joodse als de Arabische bewoners dramatische herinneringen met zich meedroegen aan het recente verleden.

Johan Pilon

De Nederlandse gynaecoloog Johan Pilon (1917-1975) werkte in het Schotse hospitaal in Tiberias. De sfeer daar in de jaren vijftig is beschreven door Johan M. Snoek, die er vanaf 1957 met een missionaire opdracht werkzaam was voor de Gereformeerde Kerken in Nederland. De betrekkingen tussen joden en christenen in Tiberias waren correct maar afstandelijk, aangezien de joden de zending afwezen. Pilon kon zich in deze wereld vrijer bewegen dan een missionair predikant. Hij paste bij de mentaliteit op de kibboetsim, waar het leven deed denken aan zijn eigen tijd in een kliniek in de binnenlanden van Celebes, eind jaren veertig. Het werk als arts, vaak in geïmproviseerde omstandigheden, bracht hem in nauw contact met de bevolking:

Het pioniersstreven was ook bij Johan Pilon sterk aanwezig.